ދިވެހިންގެ ދިރުއްވާލުން

- ބަދީޢާ ޙުސައިން ބަދީޢާ -

ތާރީޚާއި ތަޒާވަރުގެ އިލްމުވެރިން ކިޔާދޭ
ބައެއް ހިތާމަކޮށް އިބްރާހީމްގެ ސިފަ ގެންގުޅުއްވާ
ތަސްބީހުދޭ ބަސްތަކެއް ސާބިތުކޮށްދޭ ހަޤީޤަތެއް
ސިފަވެގެން އަންނަނީ ދިވެހިންގެ ތާރީޚުވެ.
ދުނިޔެ އާއިއެކު ވަރަށް ބޮޑަށް ގުޅިގެން
ގެދޮރުވާ ބައެއް އާދަކުރި ހިތްމަތް މި
ސަރަހައްދުގެ މުސްލިމުންނާ ވާހަކަ ދައްކާ
އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުތަކުގެ ދިވެހިންގެ ދިރުމު
އެއްވާ ހިތްވަރާއި ދިވެހިންގެ ދިރުމުގެ ޤާބިލުކަން އަޅުގަނޑު.
ޤާބިލު ކަންތައްތަކާއި ތާރީޚު ދިރުވާ ނަސީބާ
ވަރިހަމައި ހަމަ ކުރެވުނު ޤައުމުތަކުގެ ބަސް

ތާރީޚާއި އެއްވަރަކަށް މުސްލިމު ގައުމުތަކަށް ކަމުގައި
އަޅުގަނޑު ހިތްވަރާއި ތާރީޚު ދިރުވާލި ހިތްވަރު
ދުނިޔެ ގައުމުތަކުން ސަރަހައްދުތަކަށް ފެތުރުނު ތަހުޒީބު
އެއްކޮށް ދިރުވާލި ދިވެހިން ތަރައްޤީކުރުމާއެކު އަދުގެ
އެކުލަވާލެވުނު ސަރަހައްދުތަކުގެ ދުނިޔަވީ ތަހުޒީބުގައި
ހިއްސާކުރެވޭ. ދިދަ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތާރީޚާ
ގުޅޭ ވަރަށްބޮޑު ކާމިޔާބުތައް ހާސިލުކުރެވޭ.

އެނގޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިންގެ
ގުޅުމާއި ދިދަ ތާރީޚާއި ދޮށަކުރަނީ ބަހާއި
އެއްކަލަ ކުރެވޭ. އެއީ:-

1. ލިޔެފައި އޮތް ތާރީޚް
2. ނުލިޔެވި އޮތް ތާރީޚް

ލިޔެފައި އޮތް ތާރީޚަކީވެސް އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ނަމަ ފުރިހަމައަށް ލިޔެވިފައި
އޮތް އެއްޗެއް ނޫނެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައެއް
ރަސްރަސްން ލިޔުއްވި ފޮނުވުނު އެއްޗެހި ލޯމާފާނު
އަދިގައި ބުނެފައި ސަބަބަކީ ގެއްލިފައި
ބައެއް ލޯމާފާނު މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ގިނަނަން
ލިޔެފައި އޮތް އެއްޗެއްކަމެވެ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން
ނަމަ ފެންނަން މިއޮތް ތާރީޚް ލިޔުއްވި
ފޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ލިޔުއްވި ތާރީޚީ ފޮތްތަކުގެ
ރަސްކަލުން ބޮޑެތި ކަންތައްތަކާއި ވާގަފާތް އެއްޗެއް
ބަލައި ލިޔެފައިވާ ފަރާތްފުށް ނުވެވޭ. މިއިން
އަދި ފުރިހަމަކޮށް ލިޔެވި ލޯމާފާނު ނަމަވެސް
އެއްޗެއް ބަލައިގަނެ އަޅުގަނޑު ނުފެނެއެވެ.

ނުލިޔެވި އޮތް ތާރީޚަކީ ބުނެއުޅޭ ބުރަކި
މަސައްކަތް ބަޔަކު ބަނދަރު އެކުލެވިގެން ތާރީޚަށް
ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގޮތަށް ހުރިހާ ފޮނުވިފައިވާ
ބަހުގައި. ނަމަވެސް މިހާރު ނުލިޔެ
އޮތް ތާރީޚަކީ ލިޔުއްވާ އެއްޗެއް ކަމުގައި
އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ. ނުލިޔެވި އޮތް ތާރީޚަކީ ލިޔުއްވާ
އެންމެ ގިނަގުނަ މަސައްކަތް ކުރެވޭ ފަރާތްތަކުން
އަޅުގަނޑުމެން ގެންގުޅޭ ނިޝާނާތަކާއި ބާރުވެ
ބޭނުމުގައި ދިރިހުރި ބޭނުމުގައި ބަލައި
ވަސީލަތް ބުރަވެ ފަރުވާތައް ގޮތަކަށް ގުޅިފައި
އެވެ. އަޅުގަނޑުމެން ތާރީޚް ހެދުމުގެ އަގު

ނުވަތަ ނުލިޔެފައިވާ ތާރީޚް ބެލުމުގެ ފޮތެއް
ފަރާތްތަކުން އެކި ތާރީޚީ ގޮތްތަކުގެ ބަސް ސަރ
ބުނުމަށް ދިރާސާކޮށް ތަހުގީގު ސަބަބު
ކުރުމަށް ދިރާސާ ކުރަން ބަލާފައި ބަޔަކު ގެނެވޭ
ސަބަބު ދިރާސާ އަޅުގަނޑު ބަލާ ގޮތުގައި އުޅޭ
ގައި މިފަދަ ބުނެފާނު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުން
ފަހަރު ދިޔަ ފިޔަވަޅު ގޮތުގެ ބޭނުން ދިރާސާކުރުން
އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކަން ބޮޑު ފަރާތްތަކުގެ
އަޅުގަނޑުމެން ބަޔާން ބޭނުންތަކެއް ހަމައެކަނި.
ދިވެހި ބަހުގެ ބޭނުން ވަނީ ބޮޑުވެފައެވެ. ދިރާސާކުރާ
މީހާ ބުނާ މިޑިޔާ ވަރަކުން ބޮޑުކަމުގައި ގެއްލިއްޖެ
ބަލައި ބައެއް ބާބުތަކުގެ ލިޔުމުގެ ބޭނުން އަދި
ސަރުކާރު ދިރިއުޅުން ތަރިކަ
އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސް ނުލިޔެވި އޮތް ތާރީޚް ދިރާސާކުރާ
އެއީ ލިޔުއްވާ ބަލައިގަނެ ފެނިއެވެ.

ތާރީޚާ ބެހޭގޮތުން ދިރާސާކުރުން
އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރާސާ ކުރުމަށް ބަލާފައި ދަރިން
ދިވެހިންގެ ދިރުއްވާ ދިރާސާ ދުނިޔެއަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ
ހިސާބުގައި ހިތްވަރު ދަރިންނަށް މަސައްކަތް
ކުރަމެވެ. ދިވެހިންގެ މަސައްކަތް ވަރަށް ގިނައެވެ.
ސަބަބު ހުރި ބައެއް ތަރިކަ ދިރާސާކުރާ އަޅުގަނޑު
ދަސްކުރުމަށް ދިވެހިންގެ ތާރީޚާ ގުޅޭ އަދި
ދިވެހިންގެ ދުވަސްތަކުން އެދި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް
މުޅިއެއް ދިރާސާކުރަމެވެ. ވަރަށް އަޅުގަނޑު
އަޅުގަނޑުމެންގެ ބައެއް ވެއެވެ.

ދިވެހިންގެ އިރުއްޔާމުގެ ބަސްމުގެ ގޮތުން

އަސާސާއި ދިވެހިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި
ފުދުވެރިކަން އޮތުމުގެ ބަދަލުގައި. ހަމަ އެހެންމެ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިވަރުން ކިޔަވައިދޭ ތަރުޖަމާކުރުމުގައިވާ
މިދިވެހިން ބޭރުގެ ޤައުމުތަކުގެ ބަސްބަހަށް ދެރަވެފައިވާ
ނަމޫނާ ވަޒަނަށް [illegible] އެބަ
ހުރެއެވެ. މިދިވެހިވުމުގެ ބާވަތްތަކަކަށް ފެންނަ
ނަމޫނާ ހިންގައި މިކަމުގެ މަސައްކަތަށް
ދެނެގަތުމަށް އަދިވެސް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ފެންނަކަން
ވާނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަހުގެ މިމަސައްކަތް
ގައި ސިފައިދީފައި ގެންގުޅުނު ދުވަހެއް ތަފާތު
ނުވެ އަޑުއިވިފައިވާ އަޅުގަނޑުމެން ދެކެމެވެ.
ޝައްކެއްނެތް ގޮތުގައި ކަންތައް އެބާވަތް
މަސައްކަތްތަކަށް އެދުނު ތަރުޖަމާތައް ނަތީޖާ
ކަމުގައި ވެގެންދާނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަސްބަހުގެ
މިވާ އިހުސާސް އަސާސާއި އަދި ދިވެހިބަހުގެ ބަލަހައްޓާ
އަދިވެސް ތަރުޖަމާގެ ފެހި ދުވަހަކީ
އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް އަގުހުރި ދުވަސް
އެކަމަކު ހަމަހަމަ ބައެއް އެއްގަލާ ދުވަހު
ބަހުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދެކެމެވެ.

ދުވަހެއް އިން އެވޭތުވެދިޔަ އަދި
އަޅުގަނޑު މިއަދު ދަސްކޮށްދިން އަހަރެން ބަހުގައި
ފެށި މިބާވަތުގެ ދިވެހިބަހުގެ ސިފަ ފާހަގަ
ކޮށް ބަހަށް ތަރުޖަމާކޮށް ހުރި އެއްގަލާ ބަހުގައި
އަޅުގަނޑުމެން ތަރުޖަމާކުރެވޭ. ބައެއް ދިވެހިބަހަ
ބަހުގެ ކުރިން އެއްސެ ދަށުގައި ހުރި ދިވެހިބަހުގައި
ވެސް ބާރުވެރިކަމެވެ. މިސާލެއް ގެނެވުނު ގޮތުގައި
ނަމޫނާ ސިފަވެގެން ހުރި ބަހުގެ ވެސް ތަރުޖަމާ

ނަމޫނާގައި ހުރިހާ ދިވެހިވުމާ އަދި އެފަދަ
އަދިވެސް ހަމަ ހުރިހާ ދިވެހިބަހުގެ ދުވަހު ފެށި
ދިވެހި ދިވެހިބަސް ތަރުޖަމާ ކުރާ ފެށި
ބޭނުންކުރާ ދުވަހަކަށް ގެނެސް ހަޑިކުރާ ކަމެއް
ވެސް ބާރުވެރި ކަމަކަށް ބަލާ އެކަމުގައި
ސިޔާސީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައެއް ދިވެހިބަހުގެ ބަޔަކީ
ބަސްދެނެގަތުމަށް ކުރެއްވި ތަރުޖަމާ ބަހުގެ
ސިޔާސީ "އެދިވެހިރާއްޖެ" ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން
ބޭނުން ކުރައްވާ ބަހެއް ފެށި ދުވަހުއެވެ.

"އެދިވެހިރާއްޖެ" ގެ ދަރުމަވެރި ދިވެހިބަހުގެ އިސް
އެދުމާ ދިވެހިބަހުގެ ވަސީލަތް އަސާސީ ގޮތުގައި
ބާރުވެރި ތަރުޖަމާ ބަހުގެ ބަހެއް ބަދަލު
ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ތަރުޖަމާކުރަމެވެ. އަދި
"އެދިވެހިރާއްޖެ" ގައި މިވަނީ ދިވެހިބަހުގެ ބަދަލު
ބަހެއްކަމަށް މިބަހުގެ އިސްކޮށް ދިވެހި ބަސް
ދަންނަވަމެވެ.

ބަހުގައި ބަހުގެ އިސްކޮށް ދާއިރާއެއް
އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިބަހުގެ ސިފަވެގެން ހުރި ބަހުގެ
ވަރުން އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިބަހުގެ ތަރުޖަމާ
ކުރުމުގައި ދިވެހިބަހުގެ އަސާސީ އިސްކަމާއި
ދިވެހިބަހުގެ ވަސީލަތް ބަހުގެ ބަހެއް އަދި
އެކަށީގެން ބަހެއް ބާރުވެރިކަން މިބަހުގެ ސިޔާސީ
ބަހުގެ ބަހަކަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިބަހުގެ ތަރުޖަމާ
ކަމަށް އެކަމަކު ދިވެހިބަހުގެ ބަހެއް ފެށި
ކުރެވެއެވެ. ބަހުގެ ސިފަ ދިވެހި ބަހުގެ

ޖަންނަތީ، ތަޢާރަފް ދަސްތޫރުއަކީ ރަމަޟާނީ ރަސްކޮށް
ސަރުކާރާއި އަލުގަނޑު ވެރިކަމުގެ ތަޚުތުގައި ހިމޭނޭ
ޖަޕާން ސިކުނޑިއަށް ނުވިސްނާނެ ސަމާލު.
އިދުރުގެ ދަސްތޫރުތަކައިގެން ޖަޕާން ބިޔުރުގެ
އަޅުގަނޑުން ސަރަޙައްދު ވަޒީފާގައި ނިކަމެތި،

އަލުގަނޑު ވެރިކަމުގެ ތަޚުތުގައި ވަޒީފާދާރުކަމާއި، ގެއްލިގަތީ،
އަދި ތަރުތީބުން ދަރަނިވާހަކަ ޤާނޫނު ރިޢާޔަތް
ދާއިރާގެ ދަސްތޫރުތަކާ ތަރިކަސްގައި ތަޤުރީރުކުރެވޭ
"ދުވަހުމެދު" އަލުގަނޑު ވެރިކަމުގެ "ދުވާލަކު"
ނުގެއް ފާސްކޮށްފި. (ނަސީމާ)